

WŁODZIMIERZ ŁAPIS

„Wyróżnianie”, „odróżnianie” i „rozróżnianie” jako określenia dystynktywności w „Biblii Tysiąclecia”

Abstrakt. W pracy zostały przytoczone fragmenty z Biblii Tysiąclecia, w których pojawia się jedno z trzech wyrażen nazywających dystynktywność: wyróżniać, odróżniać i rozróżniać. Na ich podstawie bada się, czy ich użycie jest zgodne z ich definicjami (autorstwa piszącego te słowa), jak również wobec jakiego odniesienia przedmiotowego są one używane. Tym samym bada się rozumienie dystynktywności w Biblii – zarówno ze strony jej autorów pierwotnych, jak i (w przypadku Biblii Tysiąclecia) tłumaczy na język polski.

Abstract (An examination of three terms referring to distinctiveness in the Polish Millennium Bible (Biblia Tysiąclecia)). This article concerns those parts of the Millennium Bible (*Biblia Tysiąclecia*) in which one of three terms referring to distinctiveness are used. The terms are *wyróżniać* (to single out), *odróżniać* (to distinguish) and *rozróżniać* (to differentiate). They are examined in order to ascertain whether their usage is in accordance with both their definitions (by this author) as well as the specific references with which they are used. At the same time the understanding of distinctiveness in the Bible, both in terms of the original and (in the case of the Millennium Bible) its translation into Polish.

0. Wprowadzenie

W pracy [1] jej autor wyróżnił następujące trzy określenia, które są wykorzystywane do wskazania dystynktywność danej cechy, obiektu czy zbioru: wyróżniać, odróżniać, rozróżniać.

Otóż ze względu na pewną cechę czy zbiór cech, można **pojedynczy element czy zbiór elementów**:

- **wyróżnić** z pewnego zbioru elementów (uniwersum),
- **odróżnić** od innego odpowiednio elementu czy zbioru elementów w rozpatrywanym uniwersum,

- **rozróżnić** – jak w przypadku odróżniania, ale z większą liczbą innych elementów czy zbiorów elementów.

Poniżej zobaczymy, jak te trzy określenia są reprezentowane (a co za tym idzie: oddawane, rozumiane) w tzw. Biblii Tysiąclecia (polski przekład Biblii z języków oryginalnych zainicjowany przez opactwo benedyktynów tynieckich z Krakowa, przyjmowany w Polsce przez Kościół katolicki jako tzw. tekst liturgiczny; w tej pracy wykorzystano jej tekst zamieszczony on-line [2]). W tym celu przytaczane są stosowne (tzn. zawierające jedno z tych trzech słów) frazy z Biblii Tysiąclecia, odpowiednio szerokie, by właściwie oddać kontekst użycia tych słów (przy czym w tekstach tych słowa te zostały tu dodatkowo podkreślone, aby łatwiej można było je w nich namierzyć). Oczywiście, analizując tekst polski Biblii Tysiąclecia, mamy do czynienia z tzw. „przekłamaniem translatorskim”. Na dobrą sprawę analizujemy wtedy nie to, co przekazał Autor Pierwotny (przez co rozumiem autorów, którzy spisali Biblię), lecz to, co oddali (za sprawą swej pracy) tłumacze (księgi Starego Testamentu /starsza część Biblii napisana p.n.e./ zostały napisane w językach: hebrajskim, aramejskim i greckim, a księgi Nowego Testamentu /młodsza część Biblii napisana w n.e./ – w języku greckim). Aby zobaczyć jak sprawa owego tłumaczenia *de facto* wygląda, w przypadku tekstu z Nowego Testamentu dodatkowo w pracy tej przytaczane są tłumaczenia interlinearne, „słowo-w-słowo”, za pracą [3] (w tym przypadku stosowny tekst z Biblii Tysiąclecia podany jest na szarym tle, a odpowiadający mu tekst z tłumaczenia interlinearnego – bezpośrednio po nim w nawiasie kwadratowym). Z kolei w tabelach szarym tłem oznaczono kolumny opisujące cytaty z Nowego Testamentu. Jedyńka („1”) w tabelach oznacza „tak”, a w ostatniej tabeli „O” oznacza odróżnianie, a „W” – wyróżnianie.

1. Wyróżnianie

Oto cytaty z Biblii z frazą „WYRÓŻN” (wszystkie one odnoszą się do wyróżniania):

- 1) Rdz 6: 9 Oto dzieje Noego. Noe, człowiek prawy, wyróżnił się nieskazitelnością wśród współczesnych sobie ludzi; w przyjaźni z Bogiem żył Noe.
- 2) Wj 33: 15 Mojżesz rzekł wtedy: «Jeśli nie pójdziesz sam, to raczej zakaż nam wyruszać stąd. 16 Po czym poznam, ja i lud mój, że darzysz nas łaskawością, jeśli nie po tym, że pójdziesz z nami, gdyż przez to będziemy wyróżnieni ja i Twój lud spośród wszystkich narodów, które są na ziemi?» 17 Pan odpowiedział Mojżeszowi: «Uczynię to, o co prosisz, ponieważ jestem ci łaskawy, a znam cię po imieniu».
- 3) Lb 16: 8 I rzekł Mojżesz do Koracha: «Słuchajcie, synowie Lewiego: 9 Czyż nie dosyć wam, że Bóg Izraela wyróżnił was spośród społeczności Izraela, byście się mogli zbliżyć do Niego pełniąc służbę w przybytku Pana i stojąc przed społecznością, by za nich pełnić swój urząd? 10 Dozwolił ci razem ze wszystkimi twoimi braćmi, lewitami, zbliżyć się do siebie, a wy jeszcze się domagacie godności

- kapłańskiej! 11 Złączyliście się przeciw Panu, ty i cała twoja zgraja; kimże jest Aaron, że szemrzenie przeciw niemu?»
- 4) 1 Krn 22: 5 Potem rzekł Dawid: «Mój syn, Salomon, jest mądry i wątpy, a dom, jaki ma być zbudowany dla Pana, ma się wyróżniać okazałością, sławą i wspaniałością wobec wszystkich krajów; ja więc muszę poczynić przygotowania dla niego». I wiele przygotował Dawid przed swoją śmiercią.
 - 5) Est 3: 13a Odpis dekretu jest następujący: «Wielki król Artakserkses pisze do książąt i rządców stu dwudziestu siedmiu państw od Indii aż do Etiopii: 13b (...) Gdy pytałem moich doradców, jak by to można dokładnie przeprowadzić, Haman, który wyróżniał się przy nas mądrością i niezmiernie przychylnym usposobieniem oraz odznaczał się niezachwianą wiernością, zajmując drugie miejsce w królestwie, wskazał nam, że wmieszał się pomiędzy inne szczepy całego świata pewien naród wrogo [do pozostałych] usposobiony, który przez swoje prawa sprzeciwia się wszystkim narodom i stale lekceważy zarządzenia królów, tak iż stanowi przeszkodę w rządach nienagannie sprawowanych przez nas nad całością. (...)».
 - 6) 2 Mch 15: 12 Widzenie zaś jego było takie: Oniasz, dawny arcykapłan, człowiek największej dobroci, skromny w obejściu, łagodnych obyczajów, pełen godności w słowach, a od dziecka dbający o zachowanie każdej cnoty, on to właśnie wyciągał ręce i modlił się za cały naród żydowski. 13 Potem w ten sam sposób ukazał się mąż, który wyróżniał się siwizną i majestatem, a otaczało go podziwu godne i wspaniałe dostojeństwo. 14 Oniasz zabierając głos powiedział: «To jest przyjaciel naszych braci, który wiele modli się za naród i za całe święte miasto, Jeremiasz, Boży prorok». 15 Potem Jeremiasz wyciągnął prawicę, aby podać Judzie złoty miecz, dając zaś go, powiedział te słowa: 16 «Weź święty miecz, dar od Boga, przy jego pomocy pokonasz nieprzyjaciół».
 - 7) Rz 16: 7 Pozdrówcie Andronika i Juniasa, moich rodaków i współtowarzyszy więzienia, którzy się wyróżniają między apostołami [są znaczeni wśród wysłanników], a którzy przede mną przystali do Chrystusa.
 - 8) 1 Kor 1: 26 Przeto przypatrzcie się, bracia, powołaniu waszemu! Niewielu tam mędrców według oceny ludzkiej, niewielu możnych, niewielu szlachetnie urodzonych. 27 Bóg wybrał właśnie to, co głupie w oczach świata, aby zawstydzić mędrców, wybrał to, co niemocne, aby mocnych poniżyć; 28 i to, co nie jest szlachetnie urodzone według świata i wzgardzone, i to, co nie jest, wyróżnił [wybrał sobie] Bóg, by to co jest, unicestwić, 29 tak by się żadne stworzenie nie chełpiło wobec Boga.
 - 9) 1 Kor 4: 6 Mówiąc to, miałem na myśli, bracia, mnie samego i Apollosa, ze względu na was, abyście mogli zrozumieć, że nie wolno wykraczać ponad to, co zostało napisane, i niech nikt w swej pysze nie wynosi się nad drugiego. 7 Któż będzie cię wyróżniał? [Któż bowiem się rozróżnia?] Cóż masz, czego byś nie otrzymał? A jeśliś otrzymał, to czemu się chełpisz, tak jakbyś nie otrzymał 8 Tak więc już jesteście nasyceni, już opływacie w bogactwa. Zaczęliście królować bez nas! Otóż tak! Nawet trzeba, żebyście królowali, byśmy mogli współkrólować z wami.

		Cytat nr								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Pytanie / zagadnienie / kwestia	1. Pojęcie dotyczy człowieka/ludzi	1	1	1		1	1	1	1	1
	2. Pojęcie odnosi się do 1 obiektu	1	1		1	1	1			
	3. Pojęcie odnosi się do niektórych obiektów							1		
	4. Pojęcie odnosi się do zbioru obiektów (np. nazwy ogólne)		1	1					1	1
	5. Wyróżnianie ukazane jest jako coś pozytywnego	1	1	1	1	1	1	1		
	6. Wyróżnianie ukazane jest jako coś negatywnego								1	1
	7. Jest podane, że wyróżnienie nastąpiło, aby nie chęłpić się								1	
	8. Jest podane, aby nie chęłpić się wyróżnieniem									1
	9. Jest mowa o wyróżnianiu się w przyszłości		1		1					1
	10. Wyróżnianie miało charakter czynny wzgl. obiektu do którego się odnosiło?	1			1	1	1	1		1
	11. Wyróżnienie miało jakiś cel?			1					1	
	12. Pojęcie jest rozumiane zgodnie z jego definicją w pracy [1]	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Tab. 1. Zestawienie kwestii podawanych/oddawanych w wyżej przytoczonych cytatach.

Spostrzeżenia, wnioski:

- 1) We wszystkich (oprócz 4.) z tych cytatów, pojęcie „wyróżniać” odnosi się do ludzi, a w sytuacji 4. – do domu.
- 2 – 4) W każdym z analizowanych cytatów, pojęcie „wyróżniać” odnosi się do jednego obiektu, czy do zbioru obiektów, przy czym:
 - a) w sytuacji 2. mamy do czynienia z obydwoma tymi sytuacjami („będziemy wyróżnieni ja i Twój lud”),
 - b) w sytuacji 7. mowa jest o wyróżnieniu 2 osób, w tym przypadku można rozumować, że określenie „wyróżniać” dotyczy każdej z tych dwóch osób, jak i ich dwóch jako zbioru.
- 5 – 8) W Starym Testamencie wyróżnienie rozumiane jest jako coś pozytywnego (cytaty 1-6) a w Nowym Testamencie – jako coś pozytywnego (cytat nr 7), jak i negatywnego (cytaty 8-9), przy czym w tych dwóch ostatnich cytatach jest mowa o chęłpieniu, gdzie:

- a) w cytacie nr 8 – Bóg wyróżnia, aby unicestwić stworzenie, aby nie chełpiło się wobec Niego,
 - b) w cytacie nr 9 – żaden z ludzi nie powinien się wyróżniać, bo nie mają czym się chełpić (bo wszystko co mają otrzymali od Boga).
- 9) Średnio w co 3 cytacie jest mowa o wyróżnianiu się w przyszłości.
 - 10) W 6 sytuacjach wyróżnianie ma charakter czynny (ktoś sam się wyróżnia), a w 3 – bierny (jest wyróżniany przez kogoś innego – konkretnie przez Boga).
 - 11) W dwóch przypadkach (3. i 8.) podany jest cel owego wyróżniania:
 - 3: „byście się mogli zbliżać do Niego pełniąc służbę w przybytku Pana i stojąc przed społecznością, by za nich pełnić swój urząd”,
 - 8: „by to co jest, unicestwić, tak by się żadne stworzenie nie chełpiło wobec Boga”.
 - 12) Co najważniejsze, w każdej z rozważanych tu 9 sytuacji, pojęcie „wyróżniania” rozumiane jest analogicznie, jak to mam miejsce w pracy [1], czyli zgadza się z przyjętymi tam jego definicjami w 100%.

2. Odróżnianie

Oto cytaty z Biblii z frazą „ODRÓŻN” (ale jedynie te, które odnoszą się do odróżniania, a nie np. podróżowania):

- 1) Kpł 20: 25 Będziecie odróżniać zwierzęta czyste od nieczystych, ptaki nieczyste od czystych. Nie będziecie plugawić siebie samych przez zwierzęta i ptaki ani przez wszystko, co się roi po ziemi, przez wszystko, co oddzieliłem od was jako nieczyste. 26 Będziecie dla Mnie święci, bo Ja jestem święty, Ja Pan, i oddzieliłem was od innych narodów, abyście byli moimi.
- 2) Pwt 1: 38 Jozue, syn Nuna, który ci służy, on tam wejdzie. Jemu dodaj odwagi, gdyż on wprowadzi Izraela w posiadanie [tej ziemi]. 39 Najmniejsze dzieci wasze, o których mówiliście, że staną się łupem, i synowie wasi, którzy dziś dobra od zła nie odróżniają, oni tam wejdą, dam ją im, i oni ją posiadą.
- 3) Rt 3: 14 Spała u jego nóg aż do świtu. O tej porze, kiedy człowiek nie może jeszcze odróżnić innego człowieka, wstał Booz. Mówił bowiem do siebie: Nie powinien nikt o tym wiedzieć, że kobieta przyszła do mnie na klepisko.
- 4) Ezd 3: 10 A gdy budowniczowie założyli fundamenty świątyni Pańskiej, wtedy wystąpili kapłani w szatach uroczystych, z trąbami, i lewici, synowie Asafa, z cymbałami, by według zarządzenia Dawida, króla izraelskiego, chwalić Pana; 11 i zaśpiewali, chwając Pana i dziękując Mu: Dobry On; na wieki trwa Jego łaskawość dla Izraela. A cały lud podniósł na chwałę Pana krzyk głośny, z powodu założenia fundamentów domu Pańskiego. 12 A wielu starców spośród kapłanów, lewitów i naczelników rodów, którzy dawniej widzieli dom pierwszy, przy zakładaniu fundamentów tego domu na ich oczach płakało głośno; wielu natomiast z radości wybuchało głośnym krzykiem. 13 I nie można było odróżnić głośnego krzyku radości od głośnego płaczu ludu, albowiem lud ten podniósł wrzawę tak wielką, że głos ten było słyhać z daleka.

- 5) Hi 34:
 1 Dalej ciągnął Elihu, i rzekł:
 2 «Mędrcy, słuchajcie mych słów,
 nastawcie, znawcy, swe uszy:
 3 bo ucho odróżnia słowo,
 a podniebienie smakuje pokarmy.
 4 Szukajmy, co dla nas jest słuszne,
 wspólnie rozważmy, co dobre.
- 6) Jon 4: 11 A czyż Ja nie powinienem mieć litości nad Niniwą, wielkim miastem, gdzie znajduje się więcej niż sto dwadzieścia tysięcy ludzi, którzy nie odróżniają swej prawej ręki od lewej, a nadto mnóstwo zwierząt?»
- 7) 1 Kor 14: 6 Bo przypuścmy, bracia, że przychodząc do was będę mówił językami: jakież stąd pożytek dla was, jeżeli nie przemówię do was albo objawiając coś, albo przekazując jakąś wiedzę, albo prorokując, albo pouczając? 7 Podobnie jest z instrumentami martwymi, które dźwięki wydają, czy to będzie flet czy cytra: jeżeli nie można odróżnić poszczególnych dźwięków [jeśli rozróżnienia dźwięków nie bałyby], to któż zdoła rozpoznać, co się gra na flecie lub na cytrze? 8 Albo jeśli trąba brzmi niepewnie, któż będzie się przygotowywał do bitwy?

		Cytat nr						
		1	2	3	4	5	6	7
Pytanie / zagadnienie / kwestia	1. Pojęcie dotyczy człowieka/ludzi			1				
	2. Pojęcie dotyczy zła/dobra		1					
	3. Pojęcie dotyczy zwierząt (jako pożywienia)	1						
	4. Pojęcie dotyczy rąk						1	
	5. Pojęcie dotyczy dźwięków/słów				1	1		1
	6. Pojęcie odnosi się do zbiorów obiektów (np. nazwy ogólne)	1	1	1	1	1	1	1
	7. Mowa jest o nie-odróżnianiu		1	1	1		1	1
	8. Brak jest odróżniania		1	1	1		1	1
	9. Brak odróżniania ukazany jest jako coś pozytywnego			1				
	10. Odróżnianie ukazane jest jako coś pozytywnego	1				1		
	11. Odróżnianie ma być realizowane w przyszłości	1						
	12. Odróżnienie miało jakiś cel?	1		1		1		1
	13. Pojęcie jest rozumiane zgodnie z jego definicją w pracy [1]	1	1	1	1		1	1

Tab. 2. Zestawienie kwestii podawanych/oddawanych w wyżej przytoczonych cytatach.

Spostrzeżenia, wnioski:

- 1-5) Jak widać, mamy szeroką paletę odniesień owych odróżnień, przy czym: w liniach 1-4 mamy właśnie każde istotnie różne, a w 5. linii – takie które odnosi się do 3 cytatów, w każdym z tych przypadków odróżnianie odnosi się do dźwięków czy słów (a więc też dźwięków) Widać naród żydowski musiał być dość ekspresywny w wyrażaniu się za pomocą dźwięków.
- 6) Tym razem w każdym przypadku pojawia się odniesienie do zbioru obiektów.
- 7-8) Aż w pięciu sytuacjach na 7 mowa jest o braku odróżniania.
- 9) Jedynie w jednej z tych pięciu sytuacji (cytat nr 3) ów brak odróżniania podany jest jako coś pozytywnego.
- 10) W pozostałych 2 z 7 sytuacji (w stosunku do – gdy nie mamy odróżniania) – pozycje te dotyczą odróżniania i ukazane jest ono jako coś pozytywnego.
- 11) Tylko w jednej (pierwszej) sytuacji odróżnianie ma być realizowane w przyszłości – dotyczy zwierząt jako pokarmu (nakaz, przykazanie, polecenie).
- 12) W 4 na 7 sytuacji odróżnianie miało podany jakiś cel:
 - 1: „Nie będziecie plugawić siebie samych przez zwierzęta i ptaki ani przez wszystko, co się roi po ziemi, przez wszystko, co oddzieliłem od was jako nieczyste”,
 - 3: „Nie powinien nikt o tym wiedzieć, że kobieta przyszła do mnie na klepisko”,
 - 5: „Szukajmy, co dla nas jest słuszne, wspólnie rozważmy, co dobre”,
 - 7: „któż zdoła rozpoznać, co się gra na flecie lub na cytrze? Albo jeśli trąba brzmi niepewnie, któż będzie się przygotowywał do bitwy?”.
- 13) W każdej bez 5. sytuacji, pojęcie „odróżnić” rozumiane jest analogicznie, jak w pracy [1], czyli – innymi słowy – użycie czasownika „odróżnić” też się zgadza z „definitywnym” z pracy [1] (w sytuacji 5. mamy bowiem do czynienia z rozróżnieniem między wieloma obiektami).

3. Rozróżnianie

Oto cytaty z Biblii z frazą „ROZRÓŻN”:

- 1) Kpł 10: 8 Następnie Pan powiedział do Aarona: 9 «Kiedy będziecie wchodzić do Namiotu Spotkania, ty i synowie twoi, nie będziecie pić wina ani sycery, abyście nie pomarli! To jest ustawa wieczysta dla wszystkich waszych pokoleń, 10 abyście rozróżniali między tym, co święte, a tym, co świeckie, między tym, co nieczyste, a tym, co czyste, 11 abyście nauczali Izraelitów wszystkich ustaw, które Pan ogłosił wam przez Mojżesza».
- 2) Kpł 11: 46 To jest prawo dotyczące zwierząt, ptaków i wszelkich istot żyjących, które poruszają się w wodzie, i wszelkich stworzeń pełzających po ziemi, 47 abyście rozróżniali między tym, co nieczyste, a tym, co czyste, między zwierzętami jadalnymi a tymi, których jeść nie wolno».

- 3) Kpł 27: 30 Każda dziesięcina z ziemi, z zasiewu ziemi albo z owoców drzewa należy do Pana, jest rzeczą poświęconą dla Pana. 31 Jeżeli kto chce wykupić część swej dziesięciny, to doda do niej jedną piątą. 32 Każda dziesięcina z bydła większego lub mniejszego, które przechodzi pod laską pasterską, jest rzeczą poświęconą dla Pana. 33 Nie będzie się rozróżniać, co jest dobre, a co marne, nie będzie się robić żadnej zamiany. Jeżeli jednak kto uczyni zamianę, to oba bydłeta - i jedno, i drugie - będą rzeczą poświęconą dla Pana. Nie mogą być wykupione».
- 34** To są przykazania, które Pan dał Mojżeszowi na górze Synaj dla Izraelitów.
- 4) 2 Sm 19: 32 Również Barzillaj Gileadczyk przybył z Rogelim i towarzyszył królowi, by pożegnać się z nim nad Jordanem. 33 Barzillaj był bardzo stary: liczył osiemdziesiąt lat. To on otoczył króla opieką podczas jego pobytu w Machanaim, był to bowiem człowiek bardzo bogaty. 34 Powiedział król do Barzillaja: «Chodź ze mną, bym cię mógł otoczyć opieką u siebie w Jerozolimie». 35 Barzillaj odpowiedział królowi: «Ileż lat życia pozostaje mi jeszcze, abym siedł z królem do Jerozolimy? 36 Liczę obecnie osiemdziesiąt lat. Czy potrafię rozróżnić między tym, co dobre, a tym, co liche? Czy sługa twój potrafi zasmakować w tym, co zje lub wypije? Czy potrafi wsłuchiwać się w głos śpiewaków i śpiewaczek? Po cóż sługa twój ma być jeszcze ciężarem dla pana mego, króla?»
- 5) 1 Krl 3: 7 Teraz więc, o Panie, Boże mój, Tyś ustanowił królem Twego sługę w miejsce Dawida, mego ojca, a ja jestem bardzo młody. Brak mi doświadczenia! 8 Ponadto Twój sługa jest pośród Twego ludu, któryś wybrał, ludu mnogiego, którego nie da się zliczyć ani też spisać, z powodu jego mnóstwa. 9 Racz więc dać Twemu słudze serce pełne rozsądku do sądzenia Twego ludu i rozróżniania dobra od zła, bo któż zdoła sądzić ten lud Twój tak liczny?» 10 Spodobało się Panu, że właśnie o to Salomon poprosił. 11 Bóg więc mu powiedział: «Ponieważ poprosiłeś o to, a nie poprosiłeś dla siebie o długie życie ani też o bogactwa, i nie poprosiłeś o zgubę twoich nieprzyjaciół, ale poprosiłeś dla siebie o umiejętność rozstrzygania spraw sądowych, 12 więc spełniam twoje pragnienie i daję ci serce mądre i rozsądne, takie, że podobnego tobie przed tobą nie było i po tobie nie będzie.
- 6) 2 Krn 19: 8 Także i w Jerozolimie ustanowił Jozafat sędziów spośród lewitów i kapłanów oraz naczelników rodów dla Izraela, aby sądzili w imię Pańskie zatargi i sprzeczki mieszkańców Jerozolimy. 9 I taki rozkaz im dał: «Tak macie postępować: w bojaźni Pańskiej, w prawdzie i w szczerości serca. 10 We wszelkiej sprawie, jaka do was dojdzie od waszych braci, którzy mieszkają w waszych miastach, czy to sprawa zabójstwa, czy to sprawa rozróżnienia między prawem a poleceniem, między postanowieniem a nakazem, pouczajcie ich, aby nie grzeszyli przeciw Panu i aby gniew Jego nie ciążył nad wami i nad waszymi braćmi.
- 7) Syr 33:
7 Dlaczego jeden dzień góruje nad drugim,
choć światło wszystkich dni roku pochodzi od słońca?
8 W myśli swej Pan je wyodrębnił
i On rozróżnił czasy i święta.

- 9 Jedne z nich wywyższył i uświęcił,
a inne zaliczył do dni zwyczajnych.
- 8) Syr 36:
18 Żołądek przyjmuje każde pożywienie,
ale jeden pokarm jest lepszy od drugiego.
19 Jak podniebienie rozdzieli pokarm z dziczyzny,
tak serce mądre - mowy kłamliwe.
20 Serce przewrotne wyrządza przykrości,
ale człowiek z wielkim doświadczeniem będzie umiał mu odpłacić.
- 9) Ez 22: 23 Pan skierował do mnie te słowa: 24 «Synu człowieczy, powiedz jej: Ty jesteś ziemią, która nie została ani oczyszczona, ani obmyta w dzień burzy; 25 której władcy, zamieszkali w jej środku, są jak lew ryczący, co rozdziera zdobycz: pożerają ludzi, zabierają bogactwa i kosztowności i mnożą wdowy wśród nich. 26 Kapłani jej przekraczają moje prawo - bezczeszczą moje świętości. Nie rozróżniają pomiędzy tym, co święte, i tym, co świeckie, nie rozsądzą pomiędzy tym, co czyste, a tym, co nieczyste, a na szabaty zamknęli oczy, tak że wśród nich doznaje zniewagi.
- 10) Łk 12: 54 Mówił także do tłumów: «Gdy ujrzycie chmurę podnoszącą się na zachodzie, zaraz mówicie: „Deszcze idzie”. I tak bywa. 55 A gdy wiatr wieje z południa, powiadacie: „Będzie upał”. I bywa. 56 Obludnicy, umiecie rozpoznawać wygląd ziemi i nieba, a jakże obecnego czasu nie rozpoznajecie? 57 I dlaczego sami z siebie nie rozróżniacie [osądzicie] tego, co jest słuszne?
- 11) Hbr 5: 11 Wiele mamy o Nim mówić, a trudne to jest do wyjaśnienia, ponieważ ociążali jesteście w słuchaniu. 12 Gdy bowiem ze względu na czas powinniście być nauczycielami, sami potrzebujecie kogoś, kto by was pouczył o pierwszych prawdach słów Bożych, i mleka wam potrzeba, a nie stałego pokarmu. 13 Każdy, który pije [tylko] mleko, nieświadom jest nauki sprawiedliwości ponieważ jest niemowlęciem. 14 Przeciwnie, stały pokarm jest właściwy dla dorosłych, którzy przez ćwiczenie mają władze umysłu udoskonalone do rozróżniania dobra i zła [(tych) przez nawyk zmysły wyćwiczone mających do rozróżnienia piękna /sens: dobra/ i zła].

		Cytat nr										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Pytanie / zagadnienie / kwestia	1. Rozróżniać ma człowiek/ludzie	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1
	2. Rozróżniać ma Bóg							1				
	3. Pojęcie dotyczy dobrego/marnego (lichego)			1	1							
	4. Dotyczy świętego/święckiego	1								1		
	5. Dotyczy rozróżnienia czyste/nieczyste	1	1							1		
	6. Pojęcie dotyczy zwierząt		1	1								
	7. Pojęcie dotyczy pożywienia	1	1						1			
	8. Pojęcie dotyczy ofiary			1								
	9. Dotyczy dobra/zła					1						1
	10. Dotyczy rozróżnienia między prawem a poleceniem, między postanowieniem a nakazem						1					
	11. Dotyczy rozróżnienia czasów i świąt							1				
	12. Pokarmu z dzicyzny i mów kłamliwych								1			
	13. Dotyczy tego, co jest słuszne										1	
	14. Pojęcie odnosi się do zbioru obiektów (nazwa ogólna)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	15. Rozróżnianie ukazane jest jako coś pozytywnego (choćby domniemanie)	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1
	16. Rozróżnianie ukazane jest jako coś negatywnego			1								
	17. Mowa jest o nie-rozróżnianiu			1						1	1	
	18. Brak jest rozróżniania									1	1	
	19. Nie-rozróżnianie ma być realizowane w przyszłości			1								
	20. Rozróżnianie ma być realizowane w przyszłości	1	1			1	1					
	21. Rozróżnienie miało jakiś cel	1				1	1	1				
	22. Pojęcie jest rozumiane zgodnie z jego definicją w pracy [1]	O	O	O	O	O	O	O	W	O	W	O

Tab. 3. Zestawienie kwestii podawanych/oddawanych w wyżej przytoczonych cytatach.

- Spostrzeżenia, wnioski:
- 1-2) 10 sytuacjach rozróżnianie dotyczy człowieka czy ludzi, a tylko w jednej (nr 7) – Boga.
 - 3-13) Jak widać, mamy do czynienia z szerokim spectrum odniesień rozróżnień, nieraz kilka za jednym razem
 - 14) Zawsze pojęcie to donosi się do zbiorów.
 - 15-20) W 10 przypadkach rozróżnianie podane jest jako coś pozytywnego, a tylko w jednym – jako coś negatywnego. W tym to – trzecim – przykładzie mowa jest o nie-rozróżnianiu, owo nie-rozróżnianie ma być realizowane w przyszłości. O nie-rozróżnianiu mowa jest jeszcze w dwóch sytuacjach (nr 9 i 10), ale wtedy brak rozróżnienia jest już realizowany (a nie dopiero w przyszłości). Z kolei samo rozróżnianie ma być realizowane w przyszłości w czterech sytuacjach (nr 1, 2, 4 i 5).
 - 21) Jedynie w 4 (na 11) sytuacjach podany jest cel owego rozróżnienia:
 - 1: „abyście nauczali Izraelitów wszystkich ustaw, które Pan ogłosił wam przez Mojżesza”,
 - 5: „bo któż zdoła sądzić ten lud Twój [Boże - WL] tak liczny”,
 - 6: „aby nie grzeszyli przeciw Panu i aby gniew Jego nie ciążył nad wami i nad waszymi braćmi”,
 - 7: „czasy i święta. Jedne z nich wywyższył i uświęcił, a inne zaliczył do dni zwyczajnych”.
 - 22) W dwóch sytuacjach (nr 8 i 10) *de facto* mamy od czynienia z wyróżnianiem, a w pozostałych dziewięciu – z odróżnianiem. Tak więc żadna z nich nie jest zgodna z definicją rozróżniania podaną w pracy [1].

4. Wnioski końcowe

- 1) Gdy była mowa o wyróżnianiu i rozróżnianiu – pojęcia te odnosiły się do ludzi (w przypadku wyróżniania – z wyjątkiem jednego przypadku); inaczej zaś było w przypadku odróżniania, gdzie tylko w 1 sytuacji (na 7) tak było.
- 2) W tych samych dwóch kategoriach (wyróżniania i rozróżniania) działanie to ukazane jest głównie jako coś pozytywnego.
- 3) Do zbioru obiektów w każdym przypadku odnosiły się „odróżnianie” i „rozróżnianie”. W przypadku „wyróżniania” było tak mniej więcej w co drugim przypadku.
- 4) Ukazane jest, że odróżnianie, rozróżnianie i wyróżnianie miało jakiś cel, co do częstotliwości ukazanie w tej właśnie kolejności, przy czym w przypadku odróżniania było to zaledwie ok. 50%.
- 5) We wszystkich sytuacjach podane jest co ma podlegać wyróżnianiu, odróżnianiu czy rozróżnianiu (tj. nigdy nie jest podane jedynie „będziecie posiadać umiejętność odróżniania” – zawsze jest odniesienie przedmiotowe czego ma ono dotyczyć).

- 6) Niektóre odniesienia wyróżniania, odróżniania czy rozróżniania dotyczą pojęć konkretnych (ręce), inne abstrakcyjnych czy nieostrych (jak np. dobro, mądrość, słuszność).
- 7) W przypadku wyróżnienia dodatkowo zwykle ukazywane jest ono jako coś pozytywnego, lecz równocześnie z ostrzeżeniem aby nie chęłpić się nim.
- 8) W przypadku wyróżnienia zwraca uwagę również fakt, że podane jest, że miało ono charakter czynny wobec wyróżnianego obiektu (pojedynczego czy zbiorowego).
- 9) Z kolei w przypadku odróżniania i rozróżniania, łącznie prawie w połowie przypadków mowa jest odpowiednio o nie-odróżnianiu i nie-rozróżnianiu czy o braku odróżniania czy rozróżniania.
- 10) Najciekawsze jest spostrzeżenie, że pojęcia wyróżniania (we wszystkich przypadkach) i odróżniania (we wszystkich, z wyjątkiem jedynie jednego, przypadkach) były stosowane zgodnie z ich definicją zawartą w pracy [1], zaś w przypadku rozróżniania – nigdy tak nie było! Wtedy zawsze (zgodnie z definicjami z pracy [1]) było ono de facto odróżnianiem – w 9 przypadkach, czy wyróżnianiem – w 2 przypadkach). Skąd może brać się brak właściwego określania (za pomocą słów), gdy mówi się o rozróżnianiu miast o wyróżnianiu lub (częściej) odróżnianiu? Można to wytłumaczyć na kilka sposobów (autor niniejszego opracowania nie czuje się być kompetentny w tym względzie, choćby dlatego, że jako autor pracy [1] musiałby być „wyrocznią we własnej sprawie”):
 - w pracy [1] źle (nieadekwatnie) zostały zdefiniowane pojęcia „wyróżnić” i „odróżnić” (te za wąsko) oraz „rozróżnić” (to za szeroko),
 - w Biblii przez „rozróżniać” rozumie się wielokrotne niezależne od siebie odróżnianie (jak np. w par. 3 przykł. 2: „abyście rozróżniali między tym, co nieczyste, a tym, co czyste, między zwierzętami jadalnymi a tymi, których jeść nie wolno”,
 - autorzy Biblii (czy jej tłumacze) uznali, że „lepsze dla ucha” (a właściwie „dla głowy” = dla rozumienia) jest użycie rozróżniać niż odróżniać; może wychodząc z przeświadczenia, że „rozróżnianie” jest intuicyjne, a w „odróżnianie” trzeba włożyć pracę intelektualną,
 - być może użycie słowa „rozróżniać” dawało autorom (czy tłumaczom) lepsze („dla ucha”) konstrukty składniowe (tym bardziej w kontekście sąsiednich zdań), niż by to miało miejsce w przypadku użycia słów „odróżniać” (w 9 przypadkach) czy „wyróżniać” (w 2 przypadkach),
 - w końcu może owi autorzy czy tłumacze po prostu nie przykładali zbytnej wagi do ścisłości języka.

Według autora niniejszych słów, każdy z tych aspektów mógł mieć tu udział w błędnych (czy może jedynie „błędnym”) użyciu słowa „rozróżniać”.

Bibliografia (w kolejności pojawiania się w tekście)

- Lapis, W. 2014: *Semantyczne i syntaktyczne aspekty dystynktywności*. Poznań: Wydawnictwo Rys.
Biblia Tysiąclecia. http://biblia.deon.pl/menu.php?st_id=1 (dostęp 1.VII.2016.)
- Grecko-polski Nowy Testament. Wydanie interlinearne z kodami gramatycznymi* 1994. Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”.